

TÉMA MĚSÍCE: Věkem podmíněná makulární degenerace

Věkem podmíněná makulární degenerace (VPMD) patří k nejzávažnějším onemocněním sítnice a je nejčastější příčinou těžké ztráty zraku až slepoty u starších lidí. V rozvinutých zemích je dokonce nejčastější příčinou praktické slepoty. Pro záchranu zraku je důležitá včasná diagnostika. Na otázky k věkem podmíněné makulární degeneraci a její léčbě odpovídá MUDr. Dana Fillová.

Co VPMD způsobuje?

Při makulární degeneraci dochází k postižení tzv. žluté skvrny - místa nejostřejšího vidění. Postupně dochází ke zhoršení centrálního vidění, přičemž periferní vidění je obvykle zachováno. Pro pacienta to znamená, že má určitou možnost orientace v prostoru, rozezná obrysy, ale nepřečte text, nerozezná obličeje, nerozezná barvy a všechny tvary vnímá pokřiveně.

Jaké jsou příznaky VPMD?

Nejčastějším subjektivním příznakem je zhoršení vidění na čtení nebo ztráta schopnosti číst. Zpočátku se onemocnění VPMD může projevovat velmi nenápadně. Zhoršení vidění za tmy a za šera, mírně zamížené vidění, barvy nejsou tak jasné jako dřív, našedlá místa v zorném poli nebo rozvlákněný text při čtení. Tyto prvotní příznaky pacienti často automaticky přičítají „normálnímu“ zhoršení zraku. Nebo mohou být i těžko postřehnutelné z toho důvodu, že zdravé oko kompenzuje vidění postiženého oka. Proto k nám bohužel přicházejí pacienti často až v pokročilém stadiu onemocnění.

Jak rychlý je postup onemocnění?

Onemocnění se vyskytuje ve dvou formách – suchá a vlhká, přičemž „vlhká“ forma postupuje velmi rychle a dokáže zničit zrak skutečně během několika týdnů či měsíců, dokonce může dojít ke zhoršení zraku i během dnů. Při vlhké formě dochází k prorůstání cév pod sítnicí, které propouští tekutinu do zadní části oka. Hromaděním této tekutiny vzniká na sítnici otok, který způsobuje právě zhoršení centrálního vidění.

Jedná se o časté oční onemocnění?

Odhaduje se, že v České republice je tímto onemocněním postiženo 350 000 lidí. Výskyt tohoto onemocnění souvisí s věkem a se stárnutím populace bude počet nemocných postupně narůstat. Suchou formou VPMD trpí 85 % pacientů a vlhkou

Odborný poradce:

MUDr. Dana Fillová

Vedoucí lékař aplikačního a vitreoretinálního centra OCP

Zabývá se především terapií a diagnostikou zadního segmentu oka (patologie sklivce a sítnice). V Očním centru Praha vede specializované centrum pro léčbu onemocnění sítnice. Od roku 2020 působí jako principal investigator v mezinárodních klinických studiích léčby sítnice.

formou 15 % pacientů, přičemž vlhká forma VPMD způsobuje u 90 % pacientů závažnou ztrátu zraku.

Lze tomuto onemocnění nějak předejít?

Onemocnění předejít nelze ani jej nelze zcela vyléčit (nelze zcela obnovit zrakové funkce a normální vidění). Včasnou diagnostikou a pomocí moderních léčiv lze toto onemocnění účinně zbrzdit a zastavit další vývoj nemoci. Lidé nad 50 let by tedy měli pravidelně podstupovat oční vyšetření zahrnující i speciální skenování sítnice pomocí OCT angiografie, která dokáže odhalit toto onemocnění v počátečním stadiu, kdy pacient ještě žádné příznaky onemocnění nepocituje. Zároveň je možné se na toto onemocnění testovat i doma pomocí tzv. Amslerovy mřížky.

Jak se VPMD léčí?

U vlhké formy nemoci se v rámci léčby přistupuje k moderní biologické léčbě. Při této léčbě se do oka aplikují nitrooční injekce s anti-VEGF preparátem do sklivce. Biologická léčba je chronická. Je cílená, maximálně efektivní a její včasná aplikace může zastavit či významně zpomalit postup onemocnění. Naopak bez léčby může být ztráta vidění velmi rychlá a může vést dokonce až k praktické slepotě.

A jaká je léčba suché formy?

Léčba suché formy makulární degenerace je konzervativní. Pacientům doporučujeme

užívat doplňky stravy s luteinem, které se dají běžně zakoupit v lékárnách.

Je léčba VPMD hrazená pojišťovami?

Anti-VEGF preparáty jsou řazeny mezi tzv. centrové léky, které jsou finančně nákladné. Zdravotní pojišťovny je hradí na základě splnění přesně daných kritérií pro toto onemocnění. Naše Oční centrum Praha je jedním ze specializovaných pracovišť v Praze a Středočeském kraji, která mohou biologickou léčbu sítnice plně hrazenou ze zdravotního pojištění poskytovat. Patříme i mezi první centra v České republice, která v letošním roce začala aplikovat i novou, nejmodernější biologickou léčbu.

Z tohoto odkazu se můžete pomocí Amslerovy mřížky v klidu domova pravidelně testovat. Ideálně každý den. Je to nenáročná a během minuty budete vědět, zda máte zrak v pořádku nebo se raději máte objednat na vyšetření.

